

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bestämmelserna om betalning av statens andel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bestämmelserna om betalning av statens andel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden (RP 108/2020 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- konsultativ tjänsteman Hanna Tossavainen, social- och hälsovårdsministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Folkpensionsanstalten.

Inget yttrande av

- finansministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om handikappförmåner, lagen om frontmannapension och lagen om betalning av fronttillägg utomlands.

I propositionen föreslås att bestämmelserna om betalning av statens andelar av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden förenhetligas i fråga om beloppet av förskottet på statens andel och justeringen av förskottet. Syftet med propositionen är att förtydliga och förenhetliga bestämmelserna om betalning och justering av statens andelar av förmåner och kostnader som betalas till Folkpensionsanstalten. I propositionen föreslås inga ändringar i förmånerna eller i förmånstagarernas ställning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

Betänkande ShUB 32/2020 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår ändringar i bestämmelserna om betalning av statens andel av de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden. Sådana förmåner som betalas ur folkpensionsfonden är i 97 § i folkpensionslagen (568/2007) och i lagen om garantipension (703/2010), lagen om handikappförmåner (570/2007), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), lagen om frontmannapension (119/1977) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) avsedda förmåner som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa samt de verksamhetskostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av verkställigheten. Staten finansierar folkpensionsfondens kostnader.

Enligt propositionen avviker de gällande bestämmelserna om betalning av statens andel av förmånerna ur folkpensionsfonden från varandra både till innehåll och till regleringsteknik, exempelvis i fråga om vad som föreskrivs i lagar och vad som föreskrivs i förordningar. Utskottet konstaterar att de föreslagna ändringarna förtydligar och förenhetligar bestämmelserna om betalning av statens andel och minskar det administrativa arbetet i anslutning till betalningsrörelsen mellan staten och Folkpensionsanstalten. Propositionen har inga konsekvenser för förmånstagarnas ställning, utan ändringarna är enbart finansieringstekniska. Utskottet anser att de föreslagna ändringarna är motiverade och tillstyrker lagförslagen, men med följande ändringsförslag.

Bestämmelser om betalning av statens andel av de förmåner och kostnader som betalas ur folkpensionsfonden finns på allmän nivå i folkpensionslagen, lagen om garantipension, lagen om frontmannapension, lagen om betalning av fronttillägg utomlands, lagen om handikappförmåner och lagen om bostadsbidrag för pensionstagare. Bestämmelser om betalning av förskott på statens andel och statens slutliga andel samt om utlämnande av uppgifter i anslutning till dem finns i sex förordningar som utfärdats med stöd av de lagarna. Syftet med propositionen är att närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa i fortsättningen ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex separata förordningar.

Utskottet noterar att de bemyndiganden att utfärda förordning som nu föreslås i 53 § i lagen om handikappförmåner, 15 § i lagen om frontmannapension och 9 § i lagen om betalning av fronttillägg utomlands avviker från bemyndigandena i de gällande 57 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare och 36 § i lagen om garantipension, trots att meningen är att utfärda en enda statsrådsförordning med stöd av de bestämmelserna. Utskottet föreslår nya lagförslag 4–6 i syfte att precisera och förenhetliga bemyndigandena att utfärda förordning på det sätt som anges i detaljmotiven nedan. Dessutom föreslår utskottet tekniska ändringar i paragraferna om betalning av statens andel. Varken de ändringar eller de nya lagförslag som utskottet föreslår påverkar innehållet i det förfarande för betalning av statens andelar till folkpensionsfonden som beskrivs i propositionen.

Betänkande ShUB 32/2020 rd

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner

53§. Finansiering. Utskottet föreslår en precisering av 2 mom. så att det i momentet föreskrivs om betalning av förskott på statens andel till Folkpensionsanstalten.

2. Lagen om ändring av lagen om frontmannapension

15 §. Paragrafen gäller finansieringen av Folkpensionsanstaltens kostnader för förmåner enligt lagen om frontmannapension. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras så att där föreskrivs om månatlig betalning av förskott på statens andel på samma sätt som i 53 § 2 mom. i lagen om handikappförmåner.

3. Lagen om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands

9 §. Paragrafen gäller finansiering av Folkpensionsanstaltens kostnader för fronttillägg som betalas utomlands. Utskottet föreslår att 1 mom. preciseras så att där föreskrivs om månatlig betalning av förskott på statens andel på samma sätt som i 53 § 2 mom. i lagen om handikappförmåner.

4. Lagen om ändring av 36 § i lagen om garantipension (Utskottets nya lagförslag)

36 §. Finansiering. Paragrafen gäller finansiering av Folkpensionsanstaltens kostnader för garantipension. Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar den gällande lagens 1 mom. I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om månatlig betalning av statens andel till Folkpensionsanstalten. Utskottet föreslår att bemyndigandet att utfärda förordning i det gällande 2 mom. flyttas till ett nytt 3 mom. Eftersom meningen är att bestämmelserna om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden framöver ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex olika förordningar som nu, föreslår utskottet att det i det nya 3 mom. föreskrivs om ett bemyndigande att utfärda förordning om finansieringen på samma sätt som i regeringens lagförslag 1—3.

5. Lagen om ändring av 57 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (Utskottets nya lagförslag)

57§. Finansiering. Paragrafen gäller finansiering av Folkpensionsanstaltens kostnader för bostadsbidrag för pensionstagare. Bestämmelserna i de föreslagna 1 och 2 mom. motsvarar till sitt innehåll den gällande lagen, men det föreslås att bemyndigandet att utfärda förordning i det gällande 2 mom. flyttas till ett nytt 3 mom. Eftersom meningen är att bestämmelserna om de förmåner som betalas ur folkpensionsfonden framöver ska utfärdas genom en enda förordning av statsrådet i stället för genom sex olika förordningar som nu, föreslår utskottet att det i 3 mom. föreskrivs om ett bemyndigande att utfärda förordning om finansieringen på samma sätt som i regeringens lagförslag 1—3. Det föreslagna 4 mom. motsvarar den gällande lagens 3 mom.

Betänkande ShUB 32/2020 rd

6. Lagen om ändring av 103 § i folkpensionslagen (Utskottets nya lagförslag)

103§. Betalning av statens andelar. Paragrafen gäller betalning till Folkpensionsanstalten av statens andel av de förmåner och utgifter som betalas ur folkpensionsfonden. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. om betalning av förskott på statens andel till Folkpensionsanstalten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 108/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner nya lagförslag 4— 6. (Utskottets nya lagförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 53 § i lagen om handikappförmåner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om handikappförmåner (570/2007) 53 § 2 mom. som följer:

53 §

Finansiering

Staten ska månatligen betala Folkpensionsanstalten förskott på **statens andel av** de uppskattade kostnaderna för handikappförmåner. Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 32/2020 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om frontmannapension (119/1977) 15 §,
sådan den lyder delvis ändrad i lag 169/2008, och
fogas till lagen en ny 2 §, i stället för den 2 § som upphävts genom lag 727/2001, som följer:

2 §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänstecken, fronttecken eller ett i 9 § 3 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

15 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av pensioner som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar **monatligen** Folkpensionsanstalten förskott på **statens andel av** beloppet av de pensioner som utanordnats. Verksamhetskostnader som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om betalning av fronttillägg utomlands

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/1988) 4 och 9 §,
av dem 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 170/2008, samt
fogas till lagen en ny 1 a § och till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 984/1996, ett nytt 3
mom. som följer:

1 a §

Den som ansöker om fronttillägg enligt denna lag är skyldig att för Folkpensionsanstalten visa upp ett i militärpasset antecknat intyg eller av staben för militärdistriktet utfärdat annat skriftligt intyg om att personen i fråga har tilldelats frontmannatecken, eller en utredning om att personen i fråga har fått fronttjänstecken, fronttecken eller ett i 1 § 4 mom. avsett intyg. När utredningen läggs fram får styrkta kopior användas.

4 §

Rätten till fronttillägg uppkommer tidigast vid ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in. Till den som ansöker om fronttillägg betalas fronttillägg från ingången av månaden efter den då personen uppnått 65 års ålder, dock tidigast från ingången av den betalningsperiod under vilken ansökan har lämnats in.

Fronttillägg betalas in på ett av förmånstagaren angivet konto inom Europeiska unionen. För att fortfarande få fronttillägg ska förmånstagaren tidigast två månader före utgången av varje betalningsperiod på en blankett som Folkpensionsanstalten fastställt anmäla om betalningsgrunderna för förmånen finns. Gör personen i fråga inte en sådan anmälan, avbryts utbetalningen.

5 §

Betalningen av fronttillägg upphör från ingången av den månad under vilken personen får rätt till fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977), och från ingången av månaden efter den under vilken mottagaren av fronttillägg avled.

9 §

De kostnader som Folkpensionsanstalten orsakas av fronttillägg som beviljas enligt denna lag ersätts av statens medel. Staten betalar **månatligen** Folkpensionsanstalten förskott på **statens andel av** de fronttilläggsbelopp som sänts för betalning. Verksamhetskostnader som föranleds av verksamhet enligt denna lag hänförs till Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 32/2020 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets nya lagförslag

4.

Lag

om ändring av 36 § i lagen om garantipension

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om garantipension (703/2010) 36 § som följer:

36 §

Finansiering

De utgifter som Folkpensionsanstalten orsakas av garantipension ersätts av statens medel.
Staten betalar månatligen Folkpensionsanstalten förskott på statens andel av kostnaderna för garantipensioner.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 57 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) 57 § som följer:

57 §

Finansiering

De utgifter som bostadsbidrag för pensionstagare medför för Folkpensionsanstalten ersätts av statens medel.

Staten betalar månatligen Folkpensionsanstalten förskott på statens andel av kostnaderna för bostadsbidrag för pensionstagare.

Närmare bestämmelser om fastställande och betalning av statens andelar, förskott på statens andelar och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för dessa utfärdas genom förordning av statsrådet.

Verksamhetskostnaderna för verkställigheten av denna lag räknas som Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader och ska betalas ur folkpensionsfonden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 103 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 103 § i folkpensionslagen (568/2007) ett nytt 2 mom., i stället för det 2 mom. som upphävts genom lag 1453/2015, som följer:

Betänkande ShUB 32/2020 rd

103 §

Betalning av statens andelar

Staten betalar månatligen Folkpensionsanstalten förskott på statens andel av kostnaderna för de pensioner och förmåner som avses i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 12.11.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Katja Hänninen vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.